

NMT 900 fartelesfon-netið verður útbyggt

Telefonverkið fer nú at byggja út NMT 900 fartelesfon-skipanina. Stórir eftirspurn-ingur er eftir GSM telefon-skipanini, men hon verður ikki sett á stovn í Føroyum - enn í hvussu so er. Seinni kemur kanska onnur - nógv betri egnad skipan

Andras Róin greiðir frá nýggju atlanunum hjá Telefonverkinum.

EIRIKUR LINDENSKOV

Seinni í vár verða tað enn fleiri føyoyingar, ið fáa gleði av NMT-900 fartelesfon-skipanini hjá Telefonverkinum. Henda fartelesfon-skipanin hevur bert verið nýttulig í pørtum av landinum. Higar til hava bert felagar í høgudsstaðaroknum, í Vestmanna, í Sørvgá, í Fuglafirði, í Klaksvík og á Tvøroyri havt gleði av hesi skipan.

Hin fartelesfon-skipanin hjá Telefonverkinum kallast NMT 450, og hon røkkur um alt landið og langt út til havs eisini. Kortini eru ávís »hol« í Føroyum, har henda skipan ikki virkar - men tey eru ikki serliga stór.

NMT 450 fartelesfon-skipanin hevur 18 basisstöðir,

meðan NMT 900 skipanin hevur níggju. Men í vár fer telefonverkið at seta upp seks nýggjar basisstöðir. Hesar verða settar upp í Miðvági, á Sornfellinum, í Vági, í Nesvík, á Støðlafjalli og í Leirvík. Hetta ger, at nú fer at bera til at nýta NMT 900 fartelesfon-skipanina frá flogvøllinum til Havnar og úr Havn til Klaksvíkar.

Tær báðar fartelesfon-skipanirnar hjá telefonverkinum eru grundaðar á analoga tøkni. Ynski hava verið frammi um at fáa eina digitala fartelesfon-skipan, eitt nú GSM, men telefonverkið hevur gjørt ikki at byggja út hesa skipan - fyribils í øllum førum.

Andras Róin, telefon-

verkstjóri sigur, at aðrenn farast kann til eina digitala fartelesfon-skipan sum eitt nú GSM, má vanliga telefon-skipanin fyrst útbyggjast soleiðis, at øll øki í landinum verða digitaliserad - annars kann GSM-skipanin ikki nýtast allastaðni. Í dag vanta Eysturoyggin og Norðoyggjar at verða digitaliserad.

Andras Róin sigur víðari, at skuldi ein GSM skipan kortini verið sett á stovn í dag, hevði hon verið sera dyr, tí at seta slíka skipan á stovn kostar fleiri tiggjutals milliónir.

– Og skuldi henda floga borið seg - og tað má hon, tí vit hava ikki pengar jättáðar til slíkt, so hevði nýtsuprisurin kanska ligið upp á 20 - 30 krónur! Tá sigur

tað seg sjálvt, at eingin hevði nýtt hesa skipan.

Men stórar broytingar henda í heilum á telekkinum. Bill Gates og Microsoft eru saman við Motorola í ferð við at menna eina fartelesfon-skipan, har telefon kann hava beinleiðis samband við lágtflúgvandi fylgisevin.

– Henda skipan fer kanska at verða sera hent hjá okkum, sigur Andras Róin, sum visir á, at soleiðis sum Føroyar liggja, og havandi í huga, at vit eru eitt fjallaland, so kann henda skipan gerast sera hent hjá okkum - og hon verður heims-umfatandi.

Hann heldur tí, at tað als ikki ber til at siga, um tað nakrantíð verður neyðugt at fara undir eina GSM-far-

Dýrari at ringja við fartelesfon

EIRIKUR LINDENSKOV

Samstundis sum 900 netið til fartelesfonirnar verður bygt út, hevur telefonverkið ætlanir um prísbroytingar. Telefon-verkstjórnin kallar tað ikki prís-lækk- ing, men prís-tíllaging.

Hetta er tí, at talan ikki bara verður um prís-lækk- ingar, hóast tað í stóran mun verður bilgari at tosa í fartelesfon, tá prís- broytingarnar eru fram- dar - um landsstýrið góð- tekur tær.

Sum er kostar tað 4,03 krónur at ringja frá ella til eina 450 telefon. Hin- vegin kostar tað 1,77 kr

at ringja frá eina 900-tele- fon, meðan tað kostar 4,03-kr at ringja til eina NMT-900.

Telefonverkið heldur, at prísirnir eiga at verða javnari, og skjýtur tí upp at lækka teir hægru prís- irnir til 3,50. Men sam- stundis er ætlanin at gera tað bilgari um náttina (millum kl 22 og 06) tá ringjast kann fyrri helvt- arprís.

Fyri NMT-900 skipan- ina fer prísurin at ringja frá at hækka til 2,00 kr um dagin og 1 kr um nátt- ina. At ringja til eina NMT-900 fartelesfon fer at kosta tað sama sum at ringja til NMT-450.

Gjöld	1/1	1/3	1/5	broyting pr 1/5
Frá 450 dag	4,03	3,50	3,50	-13,25%
Frá 450 nátt	4,03	3,50	1,75	-58,8%
Til 450 dag	4,03	3,50	3,50	-13,2%
Til 450 nátt	4,03	3,50	1,75	-58,8%
Frá 900 dag	1,77	2,00	2,00	+13,0%
Frá 900 nátt	1,77	2,00	1,00	-38,5%
Til 900 dag	4,03	3,50	3,50	-13,2%
Til 900 nátt	4,03	3,50	1,75	-58,8%

Nýggju fartelesfontakstirnir, soleiðis sum telefon- verkið ætlar, at tey skulu verða

fartelesfon-skipan, tí tá vit koma so langt, er henda skipan kanska avdødd.

Á telefonverkinum fáa tey í heilum settan spurn- ingin, hví vit ikki hava GSM-skipanina í Føroyum. Í Danmark lata telefonfel- øgini hesar telefonir til brúkarar fyrri einki, og kann tað verða ein av orsøkunum til, at eftirspurningurin er so

stórir. Men á telefonverki- num vísa teir á, at GSM- skipanin als ikki er heims- umfatandi. Eitt nú í USA hava teir sína egnu fartelesfon-skipan, so fara vit at ferðast kring heim, er einkin fartelesfon, sum kann brúkast allastaðni. Men kanska tann nýggja hjá Microsoft og Motorola verður loysnin.

FØROYSKAR FARTELEFONIR MISNÝTTAR UTTANLANDS

EIRIKUR LINDENSKOV

At føroyskar fartelesfonir verða misnýttar uttanlands er als einki ókent fyrirbigdi. Hetta verður gjørt á tann hátt, at onkur programmerar nummar- ið ein føroysk fartelesfon hevur í sína egnu telefon, og so er frítt at ringja um allan heim. Rokningina fær síðan telefonverkið, sum skal senda hana víð- uri til tann, sum telefon- ina eigur. Kortini hevur enn eingin felagið hjá telefonverkinum hingið upp á hesa rokning, tí telefonverkið fær bein- anvegin mistanka - ser- liga tá talan er um nógv- ar dýrar samrøðu kanska úr Svøríki til Pakistan o. s.

fr. Tá eisini eingin samrøða er til Føroyar, er brotsverkið eyðsýnt.

Men rokningin skal gjald- ast, og telefonverkið má gjalda fleiri hundradúsund krónur um árið fyrri hesa virksemd. Tað eru annars bara teir, sum selja fartelesfonir, sum kunnu leggja nummar í telefonina. Men um onkur hevur ognad sær tólið, sum lesur nummarið í telefonina er lagað manni at velja sær nummarið hjá onkrum øðrum.

Men hetta óskilið verður nú steðgað - og er steðgað í flestu londum. Hetta verður gjørt við eina trygdarskipan, nevnd SIS (Subscriber Identity Security). Skipanin virkar á tann hátt, at hvør einstøk telefon hevur eina

kodu, sum situr í einum chipi í telefonini. Hvørja ferð telefonin verður nýtt, verður samband millum chipi í telefonini og telefon- verkið. Er hetta samband ikki - fæst einki samband.

Telefonirnar, sum keyptar verða í dag, kunnu allar nýta hesa skipan. Um battarið verður tikið av særst eitt SIS merkið aftanfyrri. Og vilt tú síggja SIS-koduna, kanst tú trýsta M-tastin niður og samstundis trýsta 99, tá kemst fram ein koda við 18 sifrum.

Hjalgrím Hentze á telefonverkinum sigur, at í vár fara teir undir at seta hesa skipan í verk. Men tær telefonir, sum ikki kunnu nýta hesa trygdarskipanina fara kortini at kunna nýtast, men

nýggjar telefonir uttan hesa trygd verða ikki settar til. Tí skulu fólk vera varin, um tey keypa gamlar telefonir uttanlands - eru tær ikki SIS-merktar kunnu tær ikki nýtast. Men verður brúkt telefon, sum ikki er SIS-merkt keypt í Føroyum, verður hon bert sett til, um hon framman undan hevur føroyskt nummar.

Við SIS-trygdarskipanin slepst heilt undan misnýts- lu, tí tað er ógjørligt at bróta SIS-kodurnar, sigur Hjal- grím Hentze.

Í vár, tá SIS-trygdarskip- anin verður sett í verk, verður ógjørligt at mi- snýta føroyskar fartelesfonir

